

Hűen a korhoz és a kegyetlenséghez mutatja be a *Janus* című tévéfilm, hogyan férkőzik be a Securitate Ceaușescu totalitárius rendszerében egy ellenzéki magyar család életébe a nyolcvanas évek Nagyváradján. A 2015-ben kiadott filmet vetítették Székelyudvarhelyen, a volt Stúdió Mozi épületében, amely félig sem telt meg az esti vetítésre és az azt követő közönségtalálkozóra. A film gyártásvezetőjével,

Markó Judit

tal és egyik színészevel,

Gyöngyössy Katalin

nal is lehetett találkozni.

Utóbbiról kiderült, apai ágon székely családból származik és az is, hogy a filmben felelevenített, rendszerváltás előtti korszakban neki is borították ki már a táskáját, ahogy ez a film főhősnőjével is előfordul az egyik leginkább felkavaró, vallatást ábrázoló jelenetben.

{youtube}oGxlpkwaAd4{/youtube}

A főhősnő édesanyját alakító Gyöngyössy Katalin – nem azért, mert a kollégái – nem győzte dicsérni a két főszereplő hiteles játékát. És valóban, a főhősnő Kállai Zsuzsát alakító **Marossán Erika**

sziporkázik a szerepben.

A film két idősíkból, a kommunizmusban, illetve évtizedekkel a rendszerváltás után játszódik. A filmvégi, kétezres évek derekán, tehát jóval a rendszerváltás után játszódó jelenetben, amikor a főhősnő egy üvegcsé tablettával a kezében azon gondolkodik, hogy véget vessen az életének, a néző valósággal szorít érte, hogy ne tegye, úgy érzi, bár ott lehetne és megvigasztalhatná a kétgyerekes családját.

Ha Tőkés László élettörténete

szolgál a film alapjául, márpedig **kísértetiesek a hasonlóságok**, akkor Kállai Zsuzsa az ő húgának tudható be, ugyanis Tőkés húgának férje,

Barta Tibor

a Securitate beépített embere volt és Stelian néven folyamatosan jelentett a családról a román hatóságoknak. A filmben az

Adorjáni Bálint

által alakított Kocsis Ferenc az a karakter, aki Kállai Zsuzsa férjeként Lucefărul néven jelent a nemzetét komolyan vevő értelmiségi, református családról.

A film cselekményére leginkább az előbb említett lelkész élete volt hatással, Gyöngyössy művésznő mégis fontosnak tartja, ez **nem egy darab történet**, „nem is szabad egy történetnek lennie, más hasonló sorsoknak is bele vannak keverve az eseményei”. Korábban

Gyöngyössy Bence

rendező nyilatkozta azt egy interjúban, hogy azon emberek felé kell törleszteni az ilyen történetek megfilmesítésével, akik beleroppantak a politikai rendőrség üldözésébe, akik sérülten kerültek ki a csatákból.

„Markánsan egy erdélyi család sorsáról szól, évekig foglalkoztunk a témával kutatás szintjén. A tévéfilmet megelőzte egy dokumentumfilm ([ezt ide kattintva nézheted meg](#)), ami rettenetesen megrendítő volt, utána jött az ötlet, mivel ez egy akkora sztori, hogy fiktív formában is fel kellene dolgozni. Próbáltak eltérni annyiban az eredeti, dokumentumokkal, Securitate aktákkal alátámasztott történettől, hogy ez legyen általánosabb” – magyarázta Markó Judit.

Éppen a filmvégi, gyógyszerekkel való öngyilkossági kísérletet fontolgató asszony jelenetével érzékelte, hogy kapott olyan elemeket a történet, amik azért vannak, hogy ennyire drámaian hasson a film: „nyilván éppen a Tőkés lány az – aki végigélte a Securitatével ezeket a borzalmakat, és hetente vitték be őt kihallgatni és megfélemlíteni – akinek **van annyi lelki ereje, hogy amikor kiderül a volt férjéről, hogy besúgó, akkor nem nyúl gyógyszerekhez**

".

Hiteles és korhű

Szabó Károly szerint egy Renault kisteherautón kívül nem igazán volt olyan elem a filmben, ami kirítt korhűtlenségével. „Kezdve a cigarettától a gyufán keresztül, az autókön át, a szobák berendezéséig **minden-minden visszaköszönt a gyermekkorunkból**” – magyarázta a film korhűségét főleg a fiatalabbaknak a filmes szakember, ő volt ugyanis az Erdély Magyar Nemzeti Tanács által rendezett vetítés és beszélgetés házigazdája. A gyártásvezető szerint ez is volt az elsődleges cél, egy elég hosszú beszerző munka előzte meg a forgatásokat, ugyanakkor szerencsájük volt az MTVA-val, amelynek a kellék és jelmeztárában elég sokat felleltek a korhű elemekből.

Voltak, akik megjegyezték az alkotóknak, hogy ők is hitelesnek tartották a filmet, leszámítva a marosvásárhelyi 89-es eseményekről bevágott jeleneteket, mivel a film Nagyváradon játszódott. Ugyanígy volt, aki mellettem elmosolyogta magát, amikor a nagyváradi gyermekkort felidézve a film főszereplője elmondta az egyik jelenetben, hogy szeretett kiskorában a Marosban fürdeni. „**Nekünk, erdélyieknek ez nagyon szembetűnő**”, lehet, hogy a magyarországiaknak nem zavaró, pláne a film ritmusában, de engem mellbevágott” – szólalt meg az egyik néző a közönségtalálkozón.

Őt éppen az érdekelte, hogy milyen reakciókat váltott ki a film Magyarországon. A gyártásvezető elmondta, ő átéli a filmvásznon megjelenített főhős sorsát, és mindig megrendíti Kállai Zsuzsa tragédiája, még akkor is, ha nem élt ebben a világban. „Ha nem is ebben a formában, de Magyarországon is történtek hasonló esetek, **Esterházy Péter** édesapját is kényszerítették, hogy jelentsen, mindenesetre egy jó film és Magyarországon is ez a vélekedés róla” – tette hozzá Göngyössy Katalin.

Teljes mértékben egyet is értünk vele. [A Janus című tévéfilm](#) et látni kell, az idősebbeknek azért, hogy felelevenítsék, a fiataloknak azért, hogy megértsék a történeteket.